

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

บริเวณคาบสมุทรไทยหรือดินแดนภาคใต้ของไทยสามารถมองเห็นความแตกต่างหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมและสภาพทางด้านการเมืองได้อย่างน้อย 3 เขต คือ บริเวณฝั่งทะเลอ่าวไทยตั้งแต่จังหวัดชุมพรลงไปถึงจังหวัดสงขลา บริเวณฝั่งทะเลอันดามันตั้งแต่จังหวัดระนองลงไปถึงจังหวัดตรัง และบริเวณจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งติดต่อกับประเทศมาเลเซียมีพื้นที่ครอบคลุมจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล และบางส่วนของจังหวัดสงขลา เมื่อพิจารณาถึงสภาพภูมิประเทศแล้วจะเห็นได้ว่าบริเวณพรมแดนระหว่างไทยกับมาเลเซียนั้นมีได้มีเครื่องกีดขวางทางธรรมชาติ อาทิ แม่น้ำ ภูเขา มาเป็นอุปสรรคในการไปมาหาสู่กันแต่อย่างใด ฉะนั้น จึงเป็นผลให้ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมจากดินแดนประเทศมาเลเซียหลั่งไหลเข้ามาได้สะดวก จังหวัดชายแดนภาคใต้จึงมีความคล้ายคลึงประเทศมาเลเซียมากกว่าประเทศไทยทั้งการนับถือศาสนา อิสลาม การใช้ภาษามลายูในชีวิตประจำวัน และมีความรู้สึกว่าเขาเป็นชาวมลายูไม่ใช่ชาวไทย ความรู้สึกเช่นนี้ฝังอยู่ในจิตใจมาตั้งแต่อดีต ยากต่อการเปลี่ยนแปลง แม้ทางราชการจะพยายามมาแล้วแต่ก็ยังไม่ได้รับผลสมความมุ่งหมาย (ขจิตกัย บุรุษพัฒน์, 2515: 234-235)

เมื่อเกิดความขัดแย้งรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะตั้งแต่ต้นปี พ.ศ.2547 เป็นต้นมา ที่ความรุนแรงปะทุขึ้นหลายเหตุการณ์ ตั้งแต่ เหตุการณ์ปล้นปืนกองพันพัฒนาที่ 4 ค่ายกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ อำเภोजะเอย์ จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ 4 มกราคม เหตุการณ์การใช้กำลังเข้าปราบปรามที่มัสยิดกรือเซะ จังหวัดปัตตานี มีผู้เสียชีวิต 108 ศพ เจ้าหน้าที่เสียชีวิต 5 นาย เมื่อวันที่ 28 เมษายน เหตุการณ์ชุมนุมประท้วงที่อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม ซึ่งสุดท้ายแล้วมีผู้เสียชีวิตถึง 85 ศพ (คณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ สถาปนาราษฎร , 2553: 31-33) จึงเริ่มมีการตั้งคำถามว่าอะไรคือสาเหตุของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมาเป็นเวลานาน และเพิ่มความรุนแรงขึ้นมาในปัจจุบัน

หากสืบย้อนไปแล้วเมืองปัตตานีตกอยู่ในอำนาจของสยามตั้งแต่สมัยใดไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดแต่ในศิลาจารึกสมัยพ่อขุนรามคำแหง (หลักที่ 1) ปรากฏข้อความเกี่ยวกับอาณาเขตของสยามว่า “มีเมืองกว้างขวางหลาย ปราบเบื้องตะวันออก รอดสระหลวงสองแคว ลุมนายยศกาทำฝั่งของถึงเวียงจันทน์เวียงคำเป็นที่แล้ว เบื้องหัวนอนรอดคนที พระบางแพรก สุพรรณภูมิ ราชบุรี เพชรบุรี ศรีธรรมราช ฝั่งทะเลสมุทรเป็นที่แล้ว เบื้องตะวันตกรอดเมืองฉอด เมือง...หงสาวดี สมุทรฟ้าเป็นแดน เบื้องดินนอน รอดเมืองแพร่ เมืองน่าน เมือง...เมืองพลั่ว ฝั่งของเมืองชาวเป็นที่แล้ว ปลุกเลี้ยงฝูงลูกบ้านลูกเมืองด้วยธรรมทุกคน” โดยเหตุที่เขตเมืองนครศรีธรรมราชในครั้งนั้นกินไปตลอดแนวแหลมมลายู เมืองปัตตานีจึงอยู่ภายใต้อำนาจสยามด้วย ในสมัยกรุงศรีอยุธยา เมืองประเทศราชล้วนต้องส่งบรรณาการต่อสยาม แต่คราวใดที่กรุงศรีอยุธยาเสื่อมอำนาจหรือผลัดเปลี่ยนแผ่นดิน เมืองปัตตานีก็งดส่งบรรณาการ แสดงอาการกระด้างกระเดื่อง เป็นเช่นนี้เรื่อยมา จนกระทั่งกรุงศรีอยุธยาเสียทีแก่พม่า เมื่อ พ.ศ.2310 เมืองปัตตานีก็ตั้งตัวเป็นอิสระเช่นเดียวกับเมืองใหญ่อื่นๆ ในภาคใต้ และตั้งเป็นอิสระเรื่อยมาตลอดสมัยกรุงธนบุรี (ขจิตกัย นุรุษพัฒน์, 2519: 66-70)

สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช แห่งกรุงรัตน โกสินทร์ ได้ส่งกองทัพไปปราบ และกวาดต้อนผู้คนยึดทรัพย์สินและศาสตราวุธเข้ามาในกรุงเทพฯ ครั้นปี พ.ศ. 2334 เมื่อเจ้าเมืองปัตตานีแจ้งข้ออีก รัชกาลที่ 1 จึงแบ่งปัตตานีออกเป็น 7 หัวเมือง แต่งตั้งเจ้าเมืองเดิมและลูกหลานเป็นเจ้าเมืองแต่ละเมืองเพื่อดูแลกันเอง แต่เกิดแจ้งเมืองอีกในรัชกาลที่ 3 ประชาชนจึงถูกกวาดต้อนอีกครั้งหนึ่ง (จริญ มะลูลีม, 2539: 12-13)

การต่อต้านสยามได้เริ่มตั้งเค้าเมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงปฏิรูปการปกครองทั้งประเทศในปี พ.ศ.2445 มีการยกเลิกระบบเจ้าเมืองใน 7 หัวเมือง รัฐปัตตานีถูกผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสยามอย่างสมบูรณ์ สร้างความไม่พอใจแก่บรรดาเจ้าเมืองมลายูมุสลิม เพราะคิดว่า สยามเป็น “ผู้รุกรานนอกศาสนา” จึงปฏิเสธที่จะยอมรับอำนาจสยามในฐานะผู้ปกครอง เหตุการณ์ค่อยผ่อนคลายลงในสมัยรัชกาลที่ 6 เมื่อทรงใช้นโยบายการผสมผสานทางวัฒนธรรม โดยให้การปฏิบัติและกฎข้อบังคับที่เกิดขึ้นใหม่ที่มีความขัดแย้งกับหลักศาสนาอิสลามต้องยุติในทันที แต่เหตุการณ์กลับพลิกผันรุนแรงขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง โดยที่อำนาจส่วนใหญ่ตกอยู่ในกลุ่มทหารทำให้มีแนวโน้มว่าจะกลายเป็นการปกครองแบบอำนาจนิยม ภายใต้ นโยบาย “รัฐนิยม” มีการบังคับไม่ให้แต่งกายตามประเพณี ไม่สามารถใช้ชื่อภาษามลายู-อาหรับ ยกเลิกการใช้ภาษามลายูและหลักกฎหมายอิสลามในชีวิตประจำวัน ภาษาไทยต้องเป็นภาษากลางในการเรียนการสอน ภาษามลายูที่เคยมีการเรียนการสอนในโรงเรียนรัฐบาลก็ยกเลิกไป (อารีพิน บินจิ, อ.ลออแมน, ชูชัยมีย์ อิสมาแอล, 2550: 509-510)

ปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นตามมาก็คือ ชาวมลายูมุสลิมที่ไม่ยอมละทิ้งวัฒนธรรมประเพณีได้ฟื้นฟู การต่อสู้เพื่อเอกราชขึ้นมามีอีกครั้งหนึ่ง จนขบวนการแนวร่วมกู้ชาติปัตตานีต่างๆ เติบโตขึ้น มีการ เสนอข้อเรียกร้องต่อรัฐบาลไทยเกี่ยวกับสิทธิการปกครองตนเอง แต่รัฐบาลเห็นว่าเป็นเรื่องของ ขบวนการแบ่งแยกดินแดน เป็นจุดเริ่มต้นความตึงเครียดระหว่างรัฐกับประชาชน และความตึง เครียดดังกล่าวลุกลามกลายเป็นความรุนแรง เพราะเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าใจผิดว่าประชาชนในหมู่บ้าน ดุซงญอ จังหวัดนราธิวาส กำลังเตรียมก่อกบฏ จึงใช้กำลังเข้าปราบปราม โดยเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นใน ระหว่างวันที่ 26-28 เมษายน พ.ศ.2491 รายงานหลายฉบับอ้างว่า ชาวมลายูมุสลิมถูกสังหารไป 400- 600 คน ส่วนเจ้าหน้าที่ตำรวจเสียชีวิตกว่า 20 นาย ผลของการจลาจลทำให้ชาวมลายูมุสลิม ประมาณ 2,000-4,000 คนอพยพไปอยู่ในสหพันธรัฐมลายู (ประเทศมาเลเซียปัจจุบัน) (ขจัดภัย บุษย์พัฒน์, 2548: 77) จากนั้นมาทำให้เกิดแนวคิดว่าการต่อสู้ด้วยอาวุธเป็นแนวทางที่เหมาะสมและมี ประสิทธิภาพมากกว่าสันติวิธี กลุ่มที่มีความคิดนิยมความรุนแรงจึงได้จัดตั้งแนวร่วมต่างๆ โดยทำ หน้าที่เคลื่อนไหวทางการเมืองและการทหารต่อต้านอำนาจไทย ภายหลังเริ่มมีกลุ่มหัวรุนแรงต่างๆ เกิดขึ้นตามมา (อารีฟิน บินจิ, อ.ลออแมน, ซูฮัยมีย์ อัสมาแอล, 2550: 511-512)

รัฐบาลแต่ละสมัยพยายามแก้ไขปัญหา โดยใช้นโยบายต่างๆ ที่มีแนวทางในการยอมรับ การดำรงอยู่ของอีกฝ่าย ลดเงื่อนไขที่สร้างความอยุติธรรมต่างๆ จนกลายมาเป็นนโยบายความมั่นคง แห่งชาติ เกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัจจัยสำคัญอีกประการที่ช่วยคลี่คลายสถานการณ์ คือการ พัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 เปิดโอกาสให้ชาว มลายูมุสลิมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง และพัฒนาท้องถิ่น ช่วยลดแรงกดดันทางการเมือง ในเรื่องการปกครองตนเองอย่างมาก เหตุผลดังกล่าวทำให้กลุ่มติดอาวุธต่างๆ มอบตัวมากขึ้น ที่ เหลือก็ถูกปราบปรามอย่างหนัก ทำให้ไม่มีศักยภาพในการก่อการร้าย แต่ขบวนการเหล่านี้ยังคงอยู่ รอด และรักษาอิทธิพลของกลุ่ม โดยการรับจ้างก่อเหตุร้าย ข่มขู่กรรโชกทรัพย์ และแสวงหา ผลประโยชน์ร่วมกับกลุ่มผิดกฎหมาย (อารีฟิน บินจิ, อ.ลออแมน, ซูฮัยมีย์ อัสมาแอล, 2550: 513- 514) ต่อมาเมื่อรัฐบาลยุคนั้นตำรวจโททักษิณ ชินวัตร มีคำสั่งยุบศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัด ชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) และกองบัญชาการผสมพลเรือน ตำรวจ ทหารที่ 43 (พตท. 43) ตามคำ เสนอของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในวันที่ 30 เมษายน พ.ศ.2545 หลังจากที่ถูก ศอ.บต. ก่อตั้งมาได้ 21 ปี ตั้งแต่วันที่ 20 มกราคม พ.ศ.2524 โดยให้ตำรวจเข้ามามีบทบาทในการรักษาความสงบใน พื้นที่เพียงหน่วยงานเดียว และประกาศว่าขบวนการแบ่งแยกดินแดนต่างๆ หมดศักยภาพ เหตุการณ์ ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนระลอกใหม่ก็เริ่มต้นขึ้น

นับตั้งแต่เหตุการณ์ความรุนแรงเมื่อต้นปี พ.ศ.2547 จนถึงทุกวันนี้ ทั้งรัฐและสังคมมหาชนก็ยังเชื่อว่าเป็นการกระทำเพื่อแบ่งแยกดินแดนอยู่ จึงถือว่าเป็นความชอบธรรมของทางรัฐในการใช้กำลังและความรุนแรงปราบปรามและกำจัดผู้ที่ก่อความไม่สงบ พื้นที่ทางวัฒนธรรมของสังคมชายขอบในสามจังหวัดภาคใต้ที่มีคนมุสลิม คนพุทธ และคนจีน อยู่ร่วมกันมาช้านานจึงกลายเป็นพื้นที่ของการช่วงชิงระหว่างคนในโลกไทย (Thai World) กับคนในโลกมลายู (Malayu World) ที่มีแนวโน้มจะบานปลายขยายตัวรุนแรงยิ่งขึ้น (ศรีศักร วัลลิโภดม, 2550: 37) ปัญหาดังกล่าวสามารถอธิบายได้แต่สังคมของเรามักมองไม่เห็น ทั้งนี้ก็เพราะว่าทั้งรัฐและสังคมไทยส่วนใหญ่ ตกอยู่ภายใต้ความเชื่อลัทธิชาตินิยมไทยเป็นใหญ่ที่ครอบงำความคิดอย่างสำเร็จรูป เหตุฉะนั้นผู้ที่มิปฏิบัติตามนโยบายของรัฐจึงย่อมเป็นอื่นไปไม่ได้เลย นอกจากพวก “หัวรุนแรง” “คอมมิวนิสต์” หรือ “ผู้ก่อการร้ายแบ่งแยกดินแดน” ซึ่งเป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อความมั่นคงและความสุขสงบของชาติที่ดำรงอยู่ตลอดมา ฉะนั้นคนไทยจึงจะต้อง “สามัคคี” ร่วมมือกันประณามและปราบปรามขจัด “เลืยนหนาม” เหล่านี้ให้หมดไปจากแผ่นดิน(ยงยุทธ ชูแว่น บทนำ, 2550: 22) คนในสังคมส่วนใหญ่รับรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากสื่อต่างๆ และผ่านการชี้นำของรัฐบาล จึงเกิดความเข้าใจผิดต่อเหตุการณ์และสถานการณ์ต่างๆ จนลืมนึกวิเคราะห์หาสาเหตุเพื่อนำมาสู่การทำความเข้าใจและแก้ปัญหาาร่วมกัน

เนื่องจากภาคใต้เป็นสังคมที่มีลักษณะเฉพาะบางประการซึ่งแตกต่างไปจากท้องถิ่นอื่น ทั้งในเรื่องของอุดมการณ์ ความเชื่อและความขัดแย้งทางการเมือง รวมถึงผู้คนที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา แต่ขณะเดียวกันคนใต้ก็มีอัตลักษณ์เฉพาะตนที่ต้องทำความเข้าใจ วิธีหนึ่งที่จะช่วยสมานความขัดแย้งคือการศึกษาวรรณคดีจากภายใน จากสังคมของคนในท้องถิ่นนั่นเอง โดยคนคนนั้นก็ควรเป็นบุคคลภายในท้องถิ่นที่รู้ความเคลื่อนไหวทางสังคมและการเมืองเป็นอย่างดี สิ่งเหล่านี้มีการบันทึกถ่ายทอดผ่านภาษาในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งตำนาน เรื่องเล่า นิทาน สารคดี บทความ การรายงานข่าว และโดยเฉพาะวรรณกรรมที่นักเขียนชาวใต้เป็นผู้เขียนขึ้น ในฐานะสมาชิกหนึ่งของสังคมเป็นผู้ได้รับแรงบันดาลใจจากเหตุการณ์ทางสังคม และในฐานะที่เป็นคนในย่อมมองและตีความสิ่งที่เกิดขึ้นด้วยสายตาที่อาจแตกต่างไปจากเรื่องเล่าซึ่งเขียนขึ้นโดยสายตาของคนนอก

เรื่องสั้นและนวนิยายเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่ง ซึ่งมีฐานะเป็นเรื่องแต่ง หรือเรื่อง “สมมุติ” (Fiction) ที่สร้างขึ้นอย่างมีจินตนาการและอารมณ์ มุ่งให้ความเพลิดเพลินเป็นใหญ่ แต่ให้ความรู้ด้วย (กระแสร มลายาภรณ์, 2528: 33) โดยผู้เขียนอาจสอดแทรกความรู้ ความคิดและประสบการณ์ต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน (ประทีป เหมือนนิล, 2519: 26) ทั้งนี้เพราะผู้เขียนมักได้เค้าโครงเรื่องมาจากเค้าความจริงของชีวิต ซึ่งประกอบด้วย บุคคล เหตุการณ์ และปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับบุคคลตามเวลาและสถานที่ประกอบกันอยู่เสมอ ทำให้เกิดเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน

ที่ผู้อ่านต้องตีความผ่านภาษาและสัญลักษณ์ของนักเขียนผู้นั้น ทำให้ได้เนื้อหาสาระข้อคิดเห็นหรือความตั้งใจของผู้เขียนที่ต้องการจะ “สื่อ” มายังผู้อ่านหรือที่เรียกว่าเป็น “แก่นเรื่อง” (Theme) หรือ “สารัตถะของเรื่อง” ด้วยนั่นเอง (สายทิพย์ นุกุลกิจ, 2534: 116-117)

วรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น และนวนิยายที่มีการนำเสนอความจริง หรือข้อเท็จจริง นั้นย่อมสะท้อนสังคมเพราะวรรณกรรมสะท้อนประสบการณ์ชีวิตในยุคสมัย ไม่ว่านักเขียนจะตั้งใจหรือไม่ก็ตาม โดยการสะท้อนสังคมของวรรณกรรมมิใช่เป็นการสะท้อนอย่างบันทึกเหตุการณ์ทำนองเอกสารประวัติศาสตร์ แต่เป็นภาพสะท้อนประสบการณ์ของผู้เขียนและเหตุการณ์ส่วนหนึ่งของสังคม และเพราะนักเขียนคนเดียวเปรียบเสมือนคนสามคน คือเป็นนักประพันธ์ เป็นหน่วยหนึ่งของคนรุ่นนั้น และเป็นพลเมืองของสังคม (ตรีศิลป์ บุญขจร, 2542: 4-5) วรรณกรรมของนักเขียนแต่ละคนจึงมีลักษณะต่างกันไปตามวิถีชีวิตความผูกพัน ความเชื่อ ความศรัทธาของคนในแต่ละสังคม

ดังได้กล่าวแล้วว่าวรรณกรรมที่กล่าวถึงสังคมใดสังคมหนึ่งก็มักจะเกี่ยวข้องกับสังคมของผู้เขียนด้วย ผู้วิจัยเลือกศึกษาเกี่ยวกับปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงเลือกวรรณกรรมที่นักเขียนภาคใต้เป็นผู้ถ่ายทอด เพราะเชื่อว่าเรื่องราวที่ถ่ายทอดโดยคนในสังคม หรือนักเขียนท้องถิ่น ซึ่งรับรู้และเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้งย่อมทำให้งานเขียนดังกล่าวแสดงถึงทัศนะและมุมมองเกี่ยวกับความขัดแย้งและความรุนแรงในมิติที่ละเอียดอ่อนแตกต่างหลากหลายกว่าเรื่องราวที่ถ่ายทอดจากคนนอก สามารถสร้างเหตุการณ์ในเรื่อง ตัวละคร หรือสถานที่ให้มีความกลมกลืนและแนบเนียน จนกลายเป็น “ความสมจริง” โดยในงานวิจัยนี้ได้เลือกช่วงเวลาที่เหตุการณ์ความรุนแรงได้ปะทุขึ้นรอบใหม่ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 เป็นต้นมา การศึกษาปัญหาความรุนแรงภาคใต้ผ่านวรรณกรรมที่ถ่ายทอดโดยนักเขียนร่วมสมัยภาคใต้ในครั้งนี้จึงเป็นเสมือนการศึกษาสังคมผ่านวรรณกรรม เมื่อวรรณกรรมสามารถสะท้อนสังคมได้ก็น่าจะสะท้อนทั้งสังคมของชาวบ้านและสังคมการทำงานของภาครัฐได้เช่นเดียวกัน

1.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้จากวรรณกรรมร่วมสมัยของนักเขียนภาคใต้ที่ผู้วิจัยเลือกใช้เป็นแนวคิดเกี่ยวกับความรุนแรง ซึ่งมีความหมายและลักษณะ ดังนี้

1.2.1 ความหมายของความรุนแรง

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization (WHO), 1997) ได้ให้ความหมายของการใช้ความรุนแรงว่า หมายถึง การจงใจใช้กำลังหรืออำนาจทางกาย เพื่อข่มขู่หรือกระทำต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อกลุ่มบุคคล หรือชุมชน ซึ่งมีผลทำให้เกิดหรือมีแนวโน้มที่จะมีผลให้เกิดการบาดเจ็บ ตาย หรือเป็นอันตรายต่อจิตใจ หรือเป็นการยับยั้งการเจริญงอกงาม หรือการกีดกันปิดกั้น ทำให้สูญเสียสิทธิบางประการ และขาดการได้รับในสิ่งที่สมควรจะได้รับ

องค์การอนามัยโลกได้แบ่งประเภทของความรุนแรงในเบื้องต้นไว้ 3 กลุ่มใหญ่ๆ ดังนี้

1. ความรุนแรงต่อตนเอง (Self-directed Violence) หมายถึง ลักษณะความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากบุคคลกระทำต่อตนเอง ความรุนแรงกลุ่มนี้ยังสามารถแบ่งย่อยเป็น 2 ประเภทที่เฉพาะเจาะจงได้ดังนี้

1.1 พฤติกรรมการฆ่าตัวตาย ซึ่งรวมทั้งความคิดฆ่าตัวตาย ความพยายามฆ่าตัวตาย และการฆ่าตัวตายโดยสมบูรณ์

1.2 พฤติกรรมการทำร้ายตนเอง หมายถึง การกระทำที่ตนเองบาดเจ็บ และพฤติกรรมทำร้ายตนเองอื่นๆ ที่มุ่งร้ายต่อตนเองหรือทำให้ตนเองอยู่ในภาวะเสี่ยงอันตราย แต่ไม่จำเป็นต้องมีผลถึงชีวิต

2. ความรุนแรงระหว่างบุคคล (Interpersonal Violence) หมายถึง ความรุนแรงที่กระทำโดยบุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่น ความรุนแรงกลุ่มนี้สามารถแบ่งย่อยเป็น 2 ประเภทที่เฉพาะเจาะจงได้ดังนี้

2.1 ความรุนแรงในครอบครัว หมายถึง ความรุนแรงที่เกิดขึ้นระหว่างสมาชิกในครอบครัว คู่สมรสที่ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นเฉพาะภายในบ้านเท่านั้น ได้แก่ ความรุนแรงต่อเด็ก (Child Abuse) ความรุนแรงระหว่างสามีภรรยา (Intimate Partner Violence) และความรุนแรงต่อผู้สูงอายุ (Elder Abuse)

2.2 ความรุนแรงในชุมชน หมายถึง ความรุนแรงที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลภายนอกบ้านที่คุ้นเคยกัน หรือเกิดจากบุคคลที่รู้จักกันโดยไม่มีความสัมพันธ์ต่อกัน หรือเกี่ยวข้องเป็นญาติพี่น้องกัน หรือคนแปลกหน้า ได้แก่ ความรุนแรงที่เกิดจากการร่วมกระทำผิดตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป (Gang Violence) การใช้ความรุนแรงทางเพศ การข่มขืนโดยคนแปลกหน้า (Stranger Rape and Sexual Assault) การใช้ความรุนแรงแบบสุ่มกระทำต่อใครก็ได้ (Random Acts of Violence) การใช้ความรุนแรงทางกายระหว่างวัยรุ่น (Physical Assaults Between Youths) ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในคูรัก (Dating Violence) และความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสถานที่หรือสถาบันต่างๆ ได้แก่ ความรุนแรงที่

เกิดขึ้นในโรงเรียน ในที่ทำงานหรือโรงงาน เช่น การล่วงลามทางเพศ (Sexual Harassment) และ ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสถานพยาบาลคนชรา เช่น การทอดทิ้งไม่ดูแลหรือการทุบตี

3. ความรุนแรงระหว่างกลุ่ม (Collective Violence) หมายถึง ความรุนแรงที่กระทำโดยกลุ่มบุคคลกลุ่มใหญ่ เป็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากรัฐหรือประเทศ ซึ่งอาจเป็นการใช้ความรุนแรงโดยแอบแฝงอยู่ในรูปแบบของการใช้กฎหมายทางสังคมเป็นเครื่องมือในการก่อให้เกิดผลเสียต่อบุคคลและความไม่เท่าเทียมกันหรือเลือกปฏิบัติระหว่างเพศ เป็นต้น ซึ่งความรุนแรงกลุ่มนี้สามารถแบ่งย่อยออกเป็น 3 ประการดังนี้

3.1 ความรุนแรงทางสังคม หมายถึง การใช้ความรุนแรงในประเด็นปัญหาทางสังคม ได้แก่ การกระทำอาชญากรรม การใช้ความรุนแรงที่เกิดจากความเกลียดชังเหยียดผิว หรือเหยียดเชื้อชาติ กลุ่มชน (Hate Crimes) การกระทำของผู้ก่อการร้าย (Terrorist Acts) หรือการใช้ความรุนแรงโดยกลุ่มประท้วง (Mob Violence)

3.2 ความรุนแรงทางการเมือง หมายถึง การใช้ความรุนแรงที่เกิดจากสงคราม ความขัดแย้งและการใช้ความรุนแรงของรัฐ หรือความรุนแรงที่เกิดจากคนกลุ่มใหญ่ ได้แก่ การข่มขืนระหว่างสงคราม และการใช้ความรุนแรงที่มีผลต่อร่างกายและจิตใจในกิจการของสงคราม เช่น การทรมานเชลยทางการเมือง เป็นต้น

3.3 ความรุนแรงทางเศรษฐกิจ หมายถึง การใช้ความรุนแรงโดยกลุ่มคนกลุ่มใหญ่ที่หวังผลทางเศรษฐกิจ รวมทั้งกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการล้มเหลวทางเศรษฐกิจ การโจมตีทางเศรษฐกิจก่อให้เกิดผลลบด้านเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อม การปฏิบัติไม่ให้บริการที่จำเป็น การกระทำที่ก่อให้เกิดการแตกแยกทางเศรษฐกิจ มูลเหตุจูงใจให้เกิดการใช้ความรุนแรงในกลุ่มนี้อาจเกิดจากแรงจูงใจเพียงประเด็นเดียวหรือหลายๆ ประเด็นรวมกันก็ได้

โดยสรุป ความรุนแรงตามความหมายที่บัญญัติโดยองค์การอนามัยโลกนั้น เน้นที่เจตนา ความตั้งใจหรือจงใจกระทำของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลต่อทั้งตนเอง บุคคลอื่น หรือกลุ่มบุคคลอื่น ทั้งที่เกิดขึ้นในบ้าน ในที่ทำงาน ในชุมชน สถาบันต่างๆ ในสังคม ไม่ว่าจะเป็นการกระทำต่อเพศหรือวัยใด ที่มีผลต่อการบาดเจ็บทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และทางเพศ รวมทั้งการกีดกันปิดกั้นสิทธิของบุคคลในด้านต่างๆ ซึ่งคำจำกัดความของความรุนแรง ตลอดจนประเภทของความรุนแรงสามารถนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาและเข้าใจถึงรูปแบบของความรุนแรงต่อบุคคลครอบครัวและชุมชนที่เกิดขึ้นได้

1.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความรุนแรง

ผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการทำความเข้าใจถึงความหมายต่อความรุนแรง จากแนวคิดต่างๆ โดยเฉพาะแนวคิดของโยฮัน กัลตุง (Johan Galtung) เพื่อใช้อธิบายประเภทและลักษณะความรุนแรงที่ปรากฏในวรรณกรรมที่นำมาศึกษา

โยฮัน กัลตุง (อ้างใน ซากิย์ พิทักษ์คุมพล, 2553: 159-161) นักคิดนักเคลื่อนไหวด้านสันติภาพชาวนอร์เวย์ ได้เสนอกรอบคิดเรื่องความรุนแรงไว้อย่างครอบคลุมโดยแบ่งความรุนแรงออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้ คือ

1. ความรุนแรงทางตรง (Direct Violence) เป็นความรุนแรงที่มีการกระทำอันเกิดขึ้นโดยเจตนา แบ่งออกเป็นความรุนแรงที่กระทำทางวาจา และทางร่างกาย เพื่อเป็นการทำร้ายร่างกายหรือจิตใจ เป็นความรุนแรงที่คนทั่วไปเข้าใจชัดเจนว่าเป็นความรุนแรงที่เน้นตัวบุคคลผู้กระทำเป็นสำคัญ เพราะมีร่องรอยปรากฏให้เห็นบนร่างกายของผู้ถูกระทำในรูปแบบของบาดแผล เลือดเนื้อ และการสูญเสียชีวิต รวมทั้งความเสียหายต่อวัตถุและทรัพย์สินของผู้นั้น การทำทารุณกรรมและการทำร้ายด้วยวิธีต่างๆ รวมทั้งการกระทำที่อาจจะไม่ได้ส่งผลทางกายภาพของผู้ที่เป็นเหยื่อในลักษณะของการบาดเจ็บ หรือเสียชีวิต แต่มีผลกระทบต่อความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์เอาไว้ในหมวดหมู่ของความรุนแรงทางตรงด้วย การปิดล้อมดินแดนหรือการห้ามติดต่อทางการค้าและการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างประเทศส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของผู้นั้นในประเทศหรือบริเวณที่ถูกปิดล้อม เพราะการขาดแคลนสินค้าอุปโภคบริโภคทำให้เกิดสภาพการขาดอาหารและปัญหาด้านสาธารณสุขอื่นๆตามมา ล้วนถือว่าเป็นความรุนแรงทางตรงได้เช่นเดียวกัน

2. ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง (Structural Violence) หมายถึง โครงสร้างที่ทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างคนที่มีตำแหน่งที่แตกต่างกันในโครงสร้างของสังคมนั้น ผู้ที่มีอำนาจมากกว่าเอารัดเอาเปรียบผู้ที่มีอำนาจน้อยกว่าในสังคม หรือในกระบวนการปฏิสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนระหว่างกัน ความไม่เท่าเทียมกันในการปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจดังกล่าวกระทบกับความอยู่รอดและความเป็นอยู่ของผู้ที่เสียเปรียบในโครงสร้าง ทำให้ผู้นั้นเหล่านั้นได้รับความทุกข์ทรมานจากความแค้นเคือง ความอดอยากขาดแคลนอาหาร ยารักษาโรคและบริการด้านสุขภาพที่จำเป็น ความขาดแคลนเช่นนี้กระทบกับความอยู่ดีมีสุขของผู้ที่เป็นฝ่ายเสียเปรียบในโครงสร้างที่เกิดขึ้นจากความไม่เป็นธรรมของโครงสร้างสังคมที่เป็นอยู่ ทั้งความรุนแรงเชิงโครงสร้างนั้นไม่ใช่ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วจางหายไป หากแต่เกิดขึ้นและดำรงอยู่ในช่วงเวลาอันยาวนานอย่างต่อเนื่อง ธรรมชาติของความรุนแรงเชิงโครงสร้างอยู่ในรูปแบบกระบวนการมากกว่าจะเป็นเหตุการณ์เฉพาะเจาะจง นอกจากนี้ ความรุนแรงเชิงโครงสร้างนั้นไม่มี “ตัวผู้ร้าย” ที่เป็นบุคคล เพราะตัวการของความรุนแรงเชิงโครงสร้างคือ ตัวโครงสร้างที่ไม่เป็นธรรมของสังคมนั่นเอง

3. ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม (Cultural Violence) เป็นการขยายขอบเขตการพิจารณาความรุนแรงที่นอกเหนือออกไปจากความรุนแรงทางตรงและความรุนแรงเชิงโครงสร้าง โดยความรุนแรงเชิงโครงสร้างนี้มีลักษณะเชิงสัญลักษณ์ในการดำรงชีวิต ตัวอย่างเช่น ศาสนาและอุดมการณ์ ภาษาและศิลปะ วิทยาศาสตร์เชิงประจักษ์และตรรกศาสตร์/คณิตศาสตร์ ดังนั้นองค์ประกอบใดๆ ในวัฒนธรรมที่สร้างความหมายให้ความชอบธรรมแก่ความรุนแรงทางตรงและความรุนแรงเชิงโครงสร้าง ส่วนของวัฒนธรรมนั้นสามารถถูกนำไปใช้เพื่อสนับสนุนความถูกต้อง สร้างความชอบธรรมให้เห็นหรือรู้สึกถึงความรุนแรงทางตรงและความรุนแรงเชิงโครงสร้างนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง หรือแม้จะไม่ถูกต้องเสียทีเดียวแต่อย่างน้อยก็ไม่ใช่เรื่องผิดร้ายแรง นั่นก็เป็นที่ยอมรับของสังคมได้ เพราะการศึกษาเรื่องความรุนแรงนั้นประกอบด้วยมิติสำคัญสองด้านคือ ว่าด้วยการใช้ความรุนแรง และกระบวนการให้ความชอบธรรมกับการใช้ความรุนแรงดังกล่าว จะเห็นได้ว่าความรุนแรงทางตรงถูกหล่อเลี้ยงอยู่ด้วยความรุนแรงเชิงโครงสร้างและความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม

1.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากวรรณกรรมร่วมสมัยของนักเขียนภาคใต้นั้นพบว่ายังไม่ค่อยมีการศึกษาในแง่ของการก่อความไม่สงบอันสร้างให้เกิดปัญหาความรุนแรงตามชายแดนภาคใต้โดยตรงเท่าใดนัก จากที่พบมักเกี่ยวข้องกับปัญหาสังคมโดยทั่วไป ดังต่อไปนี้

จารี กาลศิษฐ์ ทิพย์รัตน์(2532) ศึกษา การศึกษาปัญหาสังคมชนบทภาคใต้ที่ปรากฏในเรื่องสั้นไทย ปี ซึ่งตีพิมพ์ในช่วง พ.ศ.2516-2529 โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงปัญหาและกลวิธีการนำเสนอปัญหาจากเรื่องสั้นจำนวน 72 เรื่อง

ผลการศึกษาพบว่ากลวิธีการนำเสนอปัญหาสามารถแยกศึกษาได้สี่ ลักษณะ คือ หนึ่ง การนำเสนอปัญหาโดยการสร้างโครงเรื่องผ่านการเปิดเรื่องและจบเรื่อง อันสามารถดึงดูดความสนใจของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี ทำให้เรื่องราวชวนติดตาม ผู้อ่านจึงสนใจติดตามตั้งแต่ต้นจนจบ สอง นำเสนอผ่านการสร้างฉากและบรรยากาศ โดยผู้แต่งใช้ทั้งชื่อของสถานที่จริงและสมมติ หรือใช้การบอกเล่าผ่านทางภาษา ประเพณีวัฒนธรรม อันทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกร่วมที่รับรู้เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชนบทภาคใต้ สาม นำเสนอผ่านตัวละครที่แยกตามลักษณะการประกอบอาชีพต่างๆ ซึ่งมักอยู่ในสถานะที่ถูกเอาเปรียบ หรือถูกรังแก ข่มเหงได้ง่าย สี่ นำเสนอโดยการกำหนดมุมมอง คือผู้แต่งถ่ายทอดโดยใช้มุมมองของผู้เล่าเรื่องต่างๆ กัน ไม่ว่าจะเป็นให้ตัวเอกเป็นผู้ประสบปัญหา เป็นผู้

สังเกตการณ์ เป็นผู้แก้ปัญหา และเป็นส่วนหนึ่งของปัญหา อันเป็นกลวิธีที่ทำให้เรื่องเล่ามีความ น่าสนใจและน่าติดตามมากขึ้น

ด้านปัญหาทางสังคมชนบทภาคใต้ในเรื่องสั้นไทยนั้นแยกศึกษาได้ สาม ด้าน คือ หนึ่ง ด้าน เศรษฐกิจ อันเป็นปัญหาเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของผู้คนในชนบทภาคใต้ ปัญหาดังกล่าวได้แก่ ปัญหา ความยากจน ปัญหาการเอาเปรียบจากนายทุน ปัญหาภัยธรรมชาติ ปัญหาจากการเพิ่มของ จำนวนประชากรและความเจริญทางด้านเทคโนโลยี การไม่มีที่ทำกินเป็นของตนเอง และปัญหา ลินค้าราคาแพง สอง ด้านสังคม เช่นปัญหาสุขภาพ ความปลอดภัย ปัญหาด้านค่านิยมความเชื่อ ปัญหาเส้นทางคมนาคม การศึกษา การตัดไม้ทำลายป่า ปัญหาจากการพนัน และปัญหาจากโรงงาน อุตสาหกรรม สาม ด้านการเมืองที่เกี่ยวข้องกับรัฐ โดยความรุนแรงของปัญหาอาจจะมีมากทั้งใน ระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ปัญหาที่พบได้แก่ ปัญหาจากเจ้าหน้าที่รัฐจากนักการเมือง ปัญหา ชนกลุ่มน้อย และปัญหาจากผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์

ณรงค์ฤทธิ์ ศักดาณรงค์(2535) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์เรื่องสั้นสะท้อนปัญหาไทยมุสลิม จังหวัดชายแดนภาคใต้ ระหว่างปี พ.ศ.2516-2530 เพื่อศึกษาแนวคิดและโลกทัศน์ของนักเขียน

ผลการศึกษาพบว่าปัญหาของไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นเกิดจากปัญหาทาง การศึกษา ปัญหาทางภาษา ปัญหาทางศาสนา ปัญหาทางวัฒนธรรม ปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาทาง การเมือง และปัญหาจากการก่อการร้ายอันมีสาเหตุมาจากความผิดพลาดและความบกพร่องใน นโยบายการปกครองของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการศึกษาอันเกี่ยวกับความไม่เสมอภาคทาง การศึกษา อันมีสาเหตุมาจากความยากจน โดยผู้ปกครองไม่มีรายจ่ายพอที่จะให้บุตรหลานของตน เรียนต่อในระดับสูง หรือบางคนอาจมีฐานะดี แต่ไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาจึงไม่ให้บุตร หลานเรียนต่อในระดับสูง นอกจากนี้การที่เด็กต้องอพยพตามบิดามารดาหรือผู้ปกครองไปรับจ้าง ทำงานในต่างถิ่นก็ทำให้ขาดโอกาสที่จะเข้าศึกษาในโรงเรียนด้วยเช่นกัน ทั้งนี้รัฐเองก็ไม่สามารถที่ จะจัดการศึกษาให้ตรงกับความต้องการ การเรียนการสอนก็ยังขาดประสิทธิภาพด้วย ทำให้สิ่ง เหล่านี้กลายเป็นปัญหาที่รัฐควรแก้ไขและควรจัดการศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของ ประชาชนซึ่งส่วนใหญ่เป็นไทยมุสลิม

สุณิภา ไกรนรา (2542) ศึกษาเรื่อง การนำปัญหาสังคมและสี่สนท้องถิ่นภาคใต้มาใช้ในการ แต่งเรื่องสั้น ของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์ โดยศึกษาจาก 17 เรื่องสั้นของกนกพงศ์ ถึงกลวิธีในการ นำเสนอปัญหาและสี่สนท้องถิ่นภาคใต้

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นปัญหาในระดับสังคมและระดับครอบครัว ปัญหาในระดับสังคม ประกอบด้วย หนึ่ง ปัญหาการเมืองอันเกี่ยวกับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ปัญหาชนกลุ่มน้อย คือชาว ไทยมุสลิม และปัญหาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ สอง ปัญหาเศรษฐกิจเป็นปัญหาที่เกิดจากความยากจน ปัญหาค่าจ้างแรงงานไม่เป็นไปตามกฎหมาย สาม ปัญหาเทคโนโลยี ซึ่งผลกระทบจากเทคโนโลยี สมัยใหม่ทำให้เกิดความเสื่อมทรามด้านศีลธรรม รวมถึงการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ส่วนปัญหาในระดับครอบครัวผู้ศึกษาแยกเป็นปัญหาอันเกิดจากสภาพแวดล้อม อันมา จากสภาพแวดล้อมของตัวละคร โดยหมายรวมทั้งจากบุคคลในครอบครัวและบุคคลอื่น อันได้แก่ พ่อ แม่ พี่ น้อง รวมถึงญาติพี่น้องและเพื่อนร่วมงานด้วยนอกจากนั้นยังมีปัญหาความยากจนซึ่งเป็น อีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาในครอบครัวได้

ด้านสีสันท้องถิ่นภาคใต้มีส่วนสำคัญมาจากฉากในเรื่อง อันประกอบด้วย หนึ่ง ฉากสภาพ ภูมิประเทศ สอง ฉากการดำเนินชีวิตของตัวละคร ทั้งชีวิตประจำวันและชีวิตในชุมชน สาม ฉากยุค สมัยหรือช่วงเวลาของเหตุการณ์ในเรื่อง ทั้งการดำเนินเรื่อง และช่วงเวลาซึ่งผู้เขียนบอกผ่านทางตัว ละครหรือฤดูกาล

ศรัณย์ ทองคำ(2548) ศึกษาเรื่อง วิเคราะห์ปัญหาภาคใต้ ศึกษาผ่านวรรณกรรม ‘แผ่นดิน อื่น’ ของกนกพงศ์ สงสมพันธุ์ โดยศึกษาสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ของภาคใต้ตอนกลางและ ตอนล่าง อันเนื่องมาจากอำนาจรัฐและการพัฒนา

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า วรรณกรรม “แผ่นดินอื่น” ได้สะท้อนให้เห็นปัญหาและสาเหตุของ ปัญหาภาคใต้จากมุมมองของนักเขียนท้องถิ่นในเรื่องปัญหาทางสังคม อันเนื่องมาจากนโยบายการ พัฒนาของรัฐอันมีที่มาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มุ่งเน้นแต่ภาคอุตสาหกรรม กลายเป็นสังคมทุนนิยม เนื่องจากนโยบายเหล่านี้ถูกกำหนดและสร้างความหมายจากส่วนกลาง จึง ทำให้วิถีชีวิต ความเชื่อ และคุณค่าทางสังคมเปลี่ยนแปลงไปจากสังคมยุคเก่า จากที่เคยให้ ความสำคัญด้านจิตใจไปสู่สังคมยุคใหม่ซึ่งให้ความสำคัญกับวัตถุ สังคมที่มีความแข็งแกร่งแบบ ชนบททั่วไปจึงเกิดการแตกหัก แม้สภาพสังคมเดิมจะเป็นไปในลักษณะที่อยู่ร่วมกัน โดยความ ผูกพันแม้ว่าจะมีความแตกต่างกันทางศาสนาก็ตาม

นอกจากนี้ยังรวมถึงปัญหาจากการใช้อำนาจรัฐ อันเกิดจากผู้ใช้อำนาจในทางที่ไม่ถูกต้อง โดย ตัวแทนการใช้อำนาจไม่เข้าใจวัฒนธรรมในท้องถิ่น ไม่มีความรู้ที่สิ่งเหล่านั้นจะกระทบต่อความ ละเอียดอ่อนทางชาติพันธุ์ ความเชื่อ วัฒนธรรมประเพณี ศาสนา ทำให้ประชาชนไม่ยอมรับต่อ อำนาจรัฐนั้น นอกจากนี้ยังรวมไปถึงปัญหาสงครามทางอุดมการณ์กับพรรคคอมมิวนิสต์แห่ง ประเทศไทย ทำให้รัฐพยายามเอาชนะด้วยการสร้างความเป็นอื่นให้กับฝ่ายตรงข้ามที่ไม่ยอมตกอยู่ ในอำนาจรัฐ

จรรยา หยุทอง (2543) ศึกษาเรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชนบทภาคใต้ที่ปรากฏในเรื่องสั้นของนักเขียนกลุ่มนาค โดยมุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ลักษณะของการเปลี่ยนแปลง และผลกระทบของการเปลี่ยนแปลง โดยศึกษาจากเรื่องสั้นจำนวน 86 เรื่อง ของนักเขียนกลุ่มนาค จำนวน 8 คน

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชนบทภาคใต้จำแนกได้ หก ปัจจัย คือ หนึ่ง ปัจจัยแวดล้อมทางธรรมชาติ อันได้แก่ปัญหาที่เกิดจากภัยธรรมชาติอันมีสาเหตุมาจากน้ำมีมนุษย์ สอง ปัจจัยด้านประชากรที่เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว รวมไปถึงการอพยพย้ายถิ่นที่อยู่ นำไปสู่ปัญหาทรัพยากรทางธรรมชาติที่เสื่อมโทรมลง สาม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การบริโภคและการจำหน่ายที่มีลักษณะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม สี่ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชนบทภาคใต้ ห้า ปัจจัยด้านการศึกษา ที่มีเป้าหมายเพื่อเป็นเจ้าคนนายคน รวมถึงโอกาสทางการศึกษาและโครงสร้างอาชีพที่ไม่เท่าเทียมและไม่สอดคล้องกับความต้องการของคนในชนบทภาคใต้ทำให้ยังศึกษาที่ยังห่างไกลจากรากเหง้าอันเป็นพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรม และหก ปัจจัยด้านการเมือง ได้แก่ ความขัดแย้งทางการเมือง อุดมการณ์ทางการเมืองไม่ตอบสนองความต้องการของชนบท ที่เน้นให้ความสำคัญกับวัตถุมากกว่าคุณภาพชีวิตของประชาชน และประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยมาก

ลักษณะของการเปลี่ยนแปลง จำแนกเป็น สี่ ลักษณะ คือ หนึ่ง การทำให้เป็นอุตสาหกรรม โดยใช้ความก้าวหน้าทางวิทยาการมาเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตเพื่อการค้าและบริการมากกว่าการยังชีพ สอง การทำให้เป็นเมือง โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา การคมนาคมและโทรคมนาคม เพื่อส่งเสริมการลงทุนเพิ่มความต้องการบริโภคในสังคมบริโภคนิยม สาม การทำให้เป็นประชาธิปไตย ที่เน้นสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของประชาชน แต่ยังเป็นการเมืองแบบเอาเปรียบส่วนรวม หวังแต่ผลประโยชน์ส่วนตัว สี่ กระบวนการสร้างคนชายขอบ คือ ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ความไม่เสมอภาคทางการเมืองอันมีที่มาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทุกฉบับที่ผ่านมาจึงมีคนเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ได้ประโยชน์จากการพัฒนาดังกล่าว แต่คนส่วนใหญ่ต้องเสียประโยชน์และเสียเปรียบ กลายเป็นคนชายขอบของการพัฒนา

ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลง จำแนกเป็น สาม ด้าน คือ หนึ่ง ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ทำให้การผลิตและบริโภคเปลี่ยนไปจากพึ่งพาตนเองเพื่อยังชีพเป็นพึ่งพาปัจจัยภายนอกเพื่อการค้า สอง ผลกระทบด้านการเมืองการปกครอง กลายเป็นการปกครองแบบอำนาจนิยมเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง เกิดเป็นการแสวงหาอำนาจทางการเมืองและทำทุกวิถีทางเพื่อที่จะให้ได้มาและรักษาไว้ด้วยการใช้เงินหรือสิ่งมีค่าอื่นๆ ในการจูงใจ สาม ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรม คือระบบความสัมพันธ์แบบเครือญาติเปลี่ยนไปเป็นแบบทางการมากขึ้น คิด

นิยมต่าง ๆ เปลี่ยนแปลง เช่น คตินิยมเกี่ยวกับอำนาจรัฐ มีการต่อต้านอำนาจรัฐมากขึ้น ทั้งในรูปแบบของกองกำลังติดอาวุธและการชุมนุมประท้วงเพื่อต่อรอง คตินิยมเกี่ยวกับการนับถือศาสนา ความศรัทธาในศาสนาที่เกิดความเปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความเชื่อในหลักธรรมคำสอน ความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ เกิดเป็นความท้าทายต่อสิ่งที่เคยมีความสำคัญอันเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวของคนในสังคมมาก่อน

เล็กดา วงศ์ตันหื่น(2542) ศึกษาเรื่อง วิเคราะห์เรื่องสั้นของไพฑูรย์ รัชญา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมการแต่ง ศิลปะการใช้ภาษา และสภาพสังคมชนบทที่ปรากฏในเรื่องสั้นของไพฑูรย์ รัชญา โดยศึกษาจากเรื่องสั้น 4 ชุด ที่ตีพิมพ์ในระหว่าง พ.ศ.2530-2537 ทั้งหมดรวม 45 เรื่อง

ผลการศึกษา การใช้ภาษาในเรื่องสั้นมีลักษณะเด่นคือ คำและสำนวนโวหารในบทบรรยายและบทสนทนาสามารถโน้มน้าวอารมณ์ความรู้สึกและสร้างจินตภาพได้ดี เนื้อเรื่องสะท้อนให้เห็นสภาพสังคมชนบทภาคใต้ อันเกี่ยวเนื่องกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ อาชีพ ความเชื่อและค่านิยม ประเพณีวัฒนธรรม รวมไปถึงปัญหาของชาวชนบท อันได้แก่ สภาพความเป็นอยู่ที่ต้องพึ่งพาธรรมชาติ การประกอบอาชีพที่ส่วนใหญ่มีรายได้ไม่แน่นอน ปัญหาความยากจน การดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด การถูกกดขี่เอารัดเอาเปรียบจากนายทุน และการหลงเชื่อในอำนาจเหนือธรรมชาติ

สุภาณี ขุนรักษ์(2542) ศึกษาเรื่อง วิเคราะห์แนวคิดในเรื่องสั้นและนวนิยายของพนม นันทพฤษณ์

ผลการวิเคราะห์พบว่ามีแนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมชนบท ได้แก่ หนึ่ง การเปลี่ยนแปลงของสถาบันครอบครัว อันเกิดจากสาเหตุทางเศรษฐกิจ เช่นรายได้ไม่พอกับรายจ่ายหรือปัญหาเกี่ยวกับความอบอุ่นในครอบครัวที่ลดลงทำให้เกิดช่องว่างระหว่างวัย สอง การเปลี่ยนแปลงของสถาบันทางสังคม คือ สถาบันทางการศึกษาซึ่งมีส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของคนในสังคม ที่ไม่เท่าเทียมกัน ระบบการศึกษาที่ไม่ยุติธรรม และสถาบันสาธารณสุขที่ไม่ทั่วถึงเพียงพอกับความต้องการของประชาชน

แนวคิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ อันได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งปัจจุบันถูกทำลายลงไปมาก รวมทั้งทรัพยากรทางการประมงที่ลดน้อยลงเช่นกัน

แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมอันมีคุณค่า สมควรแก่การอนุรักษ์ให้สืบต่อไป แต่ปัจจุบันกำลังเกิดการล่มสลายของวัฒนธรรมดั้งเดิม อันมีสาเหตุมาจากความเจริญทางด้านเทคโนโลยี ทำให้ผู้คนให้ความสำคัญกับวัตถุนิยม บริโภคนิยมมากขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง อันเกี่ยวกับความรู้สึกของประชาชนที่มีต่อเจ้าหน้าที่รัฐในทางไม่ดี เนื่องมาจากการประพฤติตัวที่ไม่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่

แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ซึ่งเกี่ยวกับคุณค่าของชีวิตทั้งในเรื่องของการทำงาน และการดำเนินชีวิต รวมไปถึงความรักและความสัมพันธ์กันของผู้คนในสังคม

ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) (2549) ได้จัดประชุมประจำปีทางมานุษยวิทยา ครั้งที่ 4 เรื่อง วัฒนธรรมไร้อคติ ชีวิตไร้ความรุนแรง เพื่อเปิดพรมแดนความรู้เกี่ยวกับความขัดแย้งและความรุนแรงในวัฒนธรรม โดยการตรวจสอบแนวคิด ทฤษฎี กระบวนทัศน์ และทัศนคติของมนุษย์ในมิติต่างๆ เช่น โครงสร้าง ความรุนแรงในวัฒนธรรมไทย อคติและความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งทางศาสนา เชื้อชาติ และเผ่าพันธุ์ อคติและการปฏิบัติต่อผู้หญิง วัยรุ่น และเพศที่สาม ความรุนแรงที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรม ดนตรี ภาพยนตร์ ดนตรี ศิลปะ และเกมคอมพิวเตอร์ ความรุนแรงที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ และสื่อสารมวลชน ความขัดแย้งที่เกิดจากการแย่งชิงทรัพยากร รวมถึงการศึกษาความรุนแรงในประเทศเพื่อนบ้าน และการใกล้เคียง ประนีประนอมกับความรุนแรงและทางออกของสันติภาพ

ในการประชุมครั้งนี้มีการนำเสนอผลงานวิจัยของนักวิชาการจากหลายสาขาที่พยายามทำความเข้าใจเรื่องความรุนแรงและการแสวงหาสันติภาพ โดยมีการปาฐกถาและการบรรยาย 6 เรื่อง และการนำเสนอบทความย่อยที่เป็นกรณีศึกษา 48 เรื่อง หลังจากการประชุมผ่านพ้นไป กรรมการวิชาการของศูนย์ฯ ได้ร่วมกันคัดเลือกบทความจำนวน 10 เรื่อง เพื่อตีพิมพ์ เช่นบทความเรื่อง “เด็กชายก๊อฮินกับการตามหาหนทางสู่สันติภาพ” ซึ่งเป็นเรื่องราวการสร้างสันติภาพจากเรื่องสั้นของ ดิช นัท ฮันท์ นักบวชชาวเวียดนามผู้เป็นทั้งกวี และนักเขียน โดยเรื่องนี้เสนอแนวคิด สามประเด็น ในการส่งเสริมให้เกิดสันติภาพด้วยพุทธปัญญา ได้แก่ หนึ่ง ปลุกให้ผู้อ่านพิจารณาความหมายของความเป็น “ตัวตน” เสียใหม่ ด้วยการเสนอแนวคิดเรื่อง “การอิงอาศัยซึ่งกันและกันของสรรพสิ่ง” สอง เสนอสาเหตุของความขัดแย้งที่ก่อให้เกิดความรุนแรงด้วยมุมมองที่เอื้อต่อการยุติความรุนแรง และสาม เสนอทางออกสู่สันติภาพ ด้วยการกระตุ้นให้ผู้อ่านติดตามและมองย้อนกลับสู่ธรรมชาติภายในตนเอง

หรือเรื่อง “เหยื่อหรือผู้กระทำการ: หญิงบริการชาวลาวในบริบทของอุตสาหกรรมทางเพศในไทย” การศึกษาพบว่าหญิงชาวลาวที่เข้ามาทำงานอยู่ในสถานบันเทิงแถบชายแดนไทย-ลาว ต้องเผชิญความรุนแรงทางเพศและความรุนแรงรูปแบบอื่นๆ เนื่องจากสถานะคนพลัดถิ่น ทำให้ต้องตกเป็นเหยื่อของการล่อลวงหรือการบังคับค้าประเวณีของขบวนการค้ามนุษย์ อย่างไรก็ตาม การรับรู้และการให้ความหมายกับความรุนแรงทางเพศกลับแตกต่างกันในหมู่หญิงบริการพลัดถิ่น ซึ่งขึ้นอยู่กับ

ภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมของหญิงบริการชาวลาว และยังขึ้นอยู่กับบริบทที่สถานการณ์ความรุนแรงทางเพศเกิดขึ้นด้วย

การให้ความหมายความรุนแรงทางเพศที่ต่างกัน แสดงถึงความหลากหลายของความเป็นตัวตน และวิถีคิดของหญิงบริการพลัดถิ่นชาวลาว ซึ่งการนิยามตัวเองในลักษณะที่แตกต่างกัน ทำให้หญิงบริการพลัดถิ่นใช้กลวิธีในการตอบสนองต่อความรุนแรงทางเพศในลักษณะที่แตกต่าง เช่น การยอมรับสถานภาพที่เสียเปรียบ การต่อรองหรือการต่อต้านความรุนแรงทางเพศ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบริบทของการค้าประเวณีและความสัมพันธ์ทางอำนาจระหว่างหญิงบริการกับคนกลุ่มต่างๆ ในสังคมไทย มีนัยสำคัญต่อการทำความเข้าใจปัญหาความรุนแรงทางเพศ และการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในหมู่หญิงบริการพลัดถิ่น

วิมลมาศ ปุณฺณกุล(2550) ศึกษาเรื่อง **อัตลักษณ์พื้นถิ่นในบันเทิงคดีภาคใต้** จากการวิจัยพบว่า ผู้สร้างบันเทิงคดีภาคใต้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ทางวัฒนธรรมของวรรณกรรมอย่างจริงจัง ในช่วงต้นทศวรรษ 2520 อันเกิดจากกระแสความตกต่ำของวรรณกรรมเพื่อชีวิตแบบ สุทรสำเร็จ โดยเปลี่ยนไปเป็นการสะท้อนสัจธรรมและปัญหาชนบทอันมุ่งสร้างสรรค์และช่วยเป็นกระจกสะท้อน และแก้ปัญหาสังคม มีการเขียนด้วยสำนวนที่สมจริง เพื่อให้ผู้อ่านคล้อยตามเรื่องราวที่น่าเสนอ

บันเทิงคดีภาคใต้ยังถูกใช้เป็นเครื่องมือในการตอบโต้การครอบงำทางวัฒนธรรมกระแสหลักที่มีต่อพื้นถิ่นได้ สอง ลักษณะด้วยกัน คือ หนึ่ง การตอบโต้การวิพากษ์และเปิดเผยผลของการครอบงำที่ทำให้ท้องถิ่นอ่อนแอ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการศึกษา เศรษฐกิจ วัฒนธรรมภาษา และประวัติศาสตร์ที่ทำให้ท้องถิ่นเปลี่ยนแปลง ลักษณะที่สอง คือการตอบโต้ด้วยรื้อฟื้นความทรงจำที่เกี่ยวกับพื้นที่ ตำนานวีรบุรุษ รวมถึงเรื่องเล่าเกี่ยวกับทรัพยากรในท้องถิ่น กลับมาให้ความสำคัญต่อภูมิปัญญาพื้นบ้าน ไม่ว่าจะเป็นภูมิปัญญาด้านทางการแพทย์ ด้านศิลปการแสดง ด้านอาชีพ ด้วยเชื่อว่าภูมิปัญญาเหล่านี้จะสามารถยกระดับความรู้ท้องถิ่นและต่อสู้กับวาทกรรมการครอบงำจากรัฐได้

อัตลักษณ์ถูกสร้างขึ้นใน สี่ ลักษณะ คือ หนึ่ง อัตลักษณ์ที่สัมพันธ์กับเพศสภาพ ซึ่งเชื่อมโยงกับความเป็นเพศชายที่เข้มแข็ง รักศักดิ์ศรี รักพวกพ้อง ความเป็นนักเลง หัวหมอ ต่อต้านความอยุติธรรม ส่วนผู้หญิงได้ก็จะปรับเปลี่ยนตัวเองให้เข้มแข็ง กล้าต่อต้านความอยุติธรรม จนกลายเป็นภาพแทนของความเป็นคนได้ในการรับรู้ของสังคม สอง อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ สื่อผ่านภาพความเป็นภูมิภาคที่ทรงคุณค่าด้วยมรดกทางภูมิปัญญาทั้งที่สืบทอดจากอดีตและที่ก่อกำเนิดขึ้นใหม่ ทั้งยังมีการนำเสนอภาพการต่อสู้เพื่อสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ย่อยในบริบทของสังคมภาคใต้ด้วย โดยเฉพาะกลุ่มมลายูมุสลิมกับกลุ่มไทยพุทธ ที่แสดงให้เห็นการประนีประนอมให้สามารถอยู่ร่วมกันได้ต่อไปอย่างสันติ สาม อัตลักษณ์ที่เกิดจากการสร้างความ

ทรงจำร่วม ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงที่คนได้อพยพจากท้องถิ่นมากขึ้น การสร้างความทรงจำร่วมทำให้อัตลักษณ์ความเป็นคนได้ไม่ผูกติดอยู่กับพื้นที่เชิงภูมิศาสตร์ ภายภาคต่อไป ลี้อัตลักษณ์ที่ทับซ้อน นำเสนอความเป็นคนได้ภายใต้แนวคิดที่ปรับเปลี่ยนจากการยึดมั่นว่าอัตลักษณ์คือแก่นสารหรือความจริงแท้ไปสู่อัตลักษณ์ในฐานะสิ่งประกอบสร้างทางสังคมวัฒนธรรม

ทำให้เห็นว่าอัตลักษณ์ของพื้นที่ได้ไม่ได้เป็นอัตลักษณ์ที่นิ่งและตายตัว แต่เป็นสิ่งที่มีความเคลื่อนไหวไปตามบริบทและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเชื่อมโยงกับการสร้างอำนาจทางวัฒนธรรม ความรู้ ความทรงจำ และประวัติศาสตร์ จนกล่าวได้ว่าอัตลักษณ์ความเป็นคนได้ได้กลายเป็นพื้นที่ของการต่อสู้ทางวัฒนธรรม การยอมรับและเข้าใจเช่นนี้ทำให้เกิดเป็นความเข้าใจที่ว่าท้องถิ่นไม่ได้เป็นผู้ถูกกระทำเสมอไป แต่ยังสามารถพลิกกลับมาเป็นผู้กระทำได้อีกด้วย

พิเชฐ แสงทอง (2551) ศึกษาเรื่อง **ตำนานไทยพุทธและมลายูมุสลิม:อำนาจและการต่อต้านในภาคใต้ของไทย** จากการศึกษาพบว่า ตำนานไทยพุทธและมลายูมุสลิมเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรม และเป็นสนามของการปฏิบัติการทางอำนาจ แสดงออกถึงการปะทะกันทางวาทกรรม การต่อต้าน การขัดแย้ง และการผสมผสานที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นภาคใต้ ตำนานท้องถิ่นภาคใต้ แบ่งได้ สาม กลุ่ม คือตำนานไทยพุทธ ตำนานมลายูมุสลิม และตำนานผสมผสานคติพุทธ มุสลิม และความเชื่อต่อสิ่งลี้ลับ โดยสามารถสรุปได้เป็นสองลักษณะสำคัญ คือ หนึ่ง มโนทัศน์ของท้องถิ่นเกี่ยวกับอำนาจที่ปรากฏในเนื้อหาของตำนาน ซึ่งอำนาจนั้นมาจากคุณสมบัติเฉพาะตัวของบุคคล เช่นในตำนานของมลายูมุสลิม อำนาจเกิดจากพระผู้เป็นเจ้าทรงประทานผ่านผู้นำ ตำนานจึงเป็นเสมือนอำนาจและการต่อต้าน เป็นพื้นที่แสดงตัวตนหรืออัตลักษณ์ของท้องถิ่น ส่วนตำนานของไทยพุทธให้ความสำคัญกับบารมีของกษัตริย์ในการดูแลสุขทุกข์ของราษฎร ส่วนในตำนานผสมผสาน อำนาจเป็นผลของบุญและการบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ สอง การสร้างอำนาจของท้องถิ่นผ่านกระบวนการสร้างหรือผลิตซ้ำตำนาน เพื่อต่อต้านการครอบงำของเรื่องเล่ากระแสหลักของชาติไทย ทำให้จารีตพื้นถิ่นมาเป็นตำนานที่มีชีวิตชีวาอีกครั้ง

ตำนานเป็นพื้นที่และเครื่องมือในการแสดงออกถึงอำนาจทางวัฒนธรรมและการเมืองของท้องถิ่น ในมิติประวัติศาสตร์ ตำนานส่องสะท้อนให้เห็นวิธีการจัดการความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างท้องถิ่นด้วยกัน และระหว่างท้องถิ่นกับหน่วยงานทางสังคมและการเมืองอื่นด้วยการรวมหอม ประนีประนอม และดิ้นรนขัดแย้ง ตำนานจึงเป็นเสมือนเครื่องมือและพื้นที่ในการแสดงอำนาจและความสัมพันธ์เชิงอำนาจในท้องถิ่น มากกว่าเป็นเรื่องเล่าที่เน้นแต่ความบันเทิง หรือสะท้อนภูมิปัญญา ดังนั้นการสร้างเรื่องเล่าตำนานใหม่ ๆ จึงต้องรู้เท่าทันอำนาจของเรื่องเล่าและการเล่าเรื่อง

1.4 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสาเหตุของความรุนแรงที่นักเขียนนำเสนอ
2. เพื่อศึกษาปัญหาความรุนแรง ที่ปรากฏในวรรณกรรมของนักเขียนภาคใต้

1.5 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. ทราบถึงสาเหตุของความรุนแรงที่นักเขียนนำเสนอ
2. ทราบถึงความรุนแรงประเภทต่างๆ ที่ปรากฏในวรรณกรรมสะท้อนปัญหาชายแดนภาคใต้

1.6 ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้คัดเลือกวรรณกรรมที่มีเนื้อหาสะท้อนปัญหาความรุนแรงภาคใต้ซึ่งปะทุขึ้นรอบใหม่ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 ที่ถ่ายทอดโดยนักเขียนภาคใต้ อันเปรียบเสมือนตัวแทนของคนใน รับรู้ข่าวทั้งจากทางตรงและข่าวที่ผ่านสื่อของรัฐ เรื่องราวในวรรณกรรมจึงอาจสามารถสะท้อนข้อเท็จจริงบางอย่างนอกเหนือการรับรู้ของประชาชนทั่วไป การศึกษาผ่านวรรณกรรมเหล่านี้จึงอาจทำให้เข้าถึงสาเหตุแห่งความรุนแรงที่เกิดขึ้นได้ โดยมีรายชื่อวรรณกรรมคัดสรร จำนวน 12 เรื่อง ดังนี้

1. เล่นเงา ของ จิรภัทร อังศุมาลี ปี 2548
2. กรณีฆาตกรรมโต๊ะอิหม่ามสะตอปา การ์เด ของ ศิริวร แก้วกาญจน์ ปี 2549
3. ประเทศใต้ ของ ชาคริต โกชะเรือง ปี 2552
4. ช่างซ่อมตุ๊กตาจากอาเคเซีย ของ ศิริวร แก้วกาญจน์ ปี 2553
5. รุสณี ของ มนต์รี ศรียงค์ ปี 2555

เรื่องสั้นจำนวน 7 เรื่อง ได้แก่

1. หนี ของ สายธารลิโป ปี 2547 จากหนังสือรวมเรื่องสั้น แหกในบ้านตัวเอง
2. ชายผู้อ้างตัวเป็นเซ่ง ทำน้ำ ของ รัตนชัย มานะบุตร ปี 2548 จากหนังสือรวมเรื่องสั้น ชายผู้อ้างตัวเป็น เซ่ง ทำน้ำ
3. แมงคาเรือง ของ ชาคริต โกชะเรือง ปี 2549 จากหนังสือรวมเรื่องสั้น เมืองสมมติ
4. ผืนผ้าในสงคราม ของ จรรยา อำนาจพันธุ์พงศ์ ปี 2554 จากหนังสือรวมเรื่องสั้น ความเสียบบนกลียุค

5. ความเจ็บของลัษลา ของ จรรยา อำนาจพันธุ์พงศ์ ปี2554 จากหนังสือรวมเรื่องสั้น ความเจ็บของลัษลา

6. แดเดเข้าร้อนเกินกว่าจะนั่งจิบกาแฟ ของ จเด็จ กำจรเดช ปี 2554 จากหนังสือรวมเรื่องสั้น แดเดเข้าร้อนเกินกว่าจะนั่งจิบกาแฟ

7. บทบรรยายของชายเจ้าของร้านขายของเก่า ของ ศิริวร แก้วกาญจน์ ปี2554 จากหนังสือรวมเรื่องสั้น ความมหัศจรรย์ครั้งยิ่งใหญ่

1.7 วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้มีวิธีการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสารงานวิจัย หนังสือ วารสาร และบทความวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อสำรวจและใช้เป็นแนวทางในการศึกษา

2. ศึกษาเอกสาร หนังสือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพสังคม การเมืองที่มีผลต่อสาเหตุของความรุนแรงในชายแดนภาคใต้

3. สำรวจและคัดเลือกวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตของข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์

4. ศึกษาวิเคราะห์สาเหตุของความรุนแรงที่นักเขียนนำเสนอ และปัญหาความรุนแรงที่ปรากฏในนวนิยายและเรื่องสั้นที่ได้คัดสรรไว้

5. เขียนรายงานการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

6. สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

7. นำเสนอผลการศึกษา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved